

NEVELÉS ÉS ÉLET.

A Délmagyarországi Nevelők Egyesülete közgyűlése.

Dr. Mester János egy. ny. r. tanár, elnök nyitotta meg a Délmagyarországi Nevelők Egyesületének 1944. évi április hó 25.-én Szegeden megtartott közgyűlését. Üdvözölte a kőr. főigazgató képviselőjében megjelent dr. Nagy Sándor tanügyi tanácsost és a megjelenteket, akik ezekben a nehéz és veszélyes időkben is összejöttek, hogy közös sorskérdések megvitatásában egymás segítő akarását érezve, egymást megerősítve a szeretetben, új elhatározásokat nyerjenek a kényszerű szünet minél jobb és tökéletesebb felhasználására. Hasonlatában az örvénybe került csónakos szavát idézte, aki a kétségbeesőnek azt kiáltotta: „Nézzen a tulsó partra!”. Utalt az evangélium sok hasonló tanácsára. Nézzünk magasra — mondotta — s így hihetjük, hogy a jó munka, jó eredményeket szül. Ezeknek a gondolatoknak jegyében nyitotta meg a közgyűlést és felkérte dr. Bartucz Lajos egy. ny. r. tanárt, hogy előadásában tájékoztassa az egyesület tagjait, hogyan működhetnek közre az Alföldkutatás tudományos munkájában.

Mi az Alföld-kutatás? Miért van erre szükség? — veti fel a kérdést előadása bevezetőjében Bartucz Lajos, az Alföldi Tudományos Intézet vezetője. Az Alföld-kutatás nemzeti feladat — állapítja meg — mert kiváló nemzetpolitikai és nemzetgazdasági tényező, hogy a hozzánk legközelebb álló, bennünket közvetle-

nül érintő dolgokban a leghelyesebb ítéleteket alkothassuk meg és a megismert igazságokat közvetlenül felhasználjuk. Az Alföld, a Kárpátokkal koszorúzott Magyarország életének központja, szíve és így annak megismerése, tudományos fel-tárása elsőrendű kötelességünk.

Visszapillantást tesz a multban ez irányban megtett lépésekre, megemlékezik a Földrajzi Társasági által a Balaton tudományos felkutatására alakult Bizottságról, amely nemcsak országos, hanem nemzetközi viszonylatban is kiváló tudományos eredményeket mutatott fel. 1907-ben merült fel az Alföld-kutatás terve és a Szegeden és Kecskeméten megtartott vándorgyűlések után nagy lelkesedéssel indult meg a munka, azonban az első világháború megakadályozta a teljes kifejlődést. Szegedről indul el újból a mozgalom 1923-ban, amikor az Alföldkutató Bizottság megalakul, azonban a kevlő anyagi megalapozottság hiányában a munka ismét megakad. A szegedi Horthy Miklós Tudományegyetem megnyitása ad hatalmas lendületet az ujonnan megindult munkának. Az Alföldi Tudományos Intézet a minden irányból megnyilvánuló támogatással biztosított anyagi megalapozottsággal indulhat tudományos feladatainak megvívására.

Mi az intézet feladata? Kettős. Az Alföldnek, mint természeti produktumnak vizsgálata ez az ember és az Alföld egymásra való hatásának kiértékelése.

A természettudományok és szel-

lemtudományok szempontjai szerinti vizsgálat mellett a legfontosabb szempont a magyarság szempontja — a nemzetismeret előmozdítása — amely így a legnemzetibb tudománnyá avatja az Alföldkutatást. Hogy mennyire fontos a nemzet szempontjából az elvégzett tudományos munka, azt eredményei bizonyítják, melyek tanúságai szerint az évezredek óta minden embercsoportnak annyira kívánatos Alföld — amely eseménydús és véresen mostoha történetének minden nyomát hiteles dokumentumokban őrzi — a *magyarság egyedüli jogos tulajdona*.

Kiemeli itt az előadó az ásatások nagy jelentőségét is. A népek, kultúrák állandó küzdelmet vívtak egymással és ennek a küzdelemnek jelei belekerültek a földbe. Így lett a magyar föld Eurázia antropológiai múzeuma. Ha valamilyen kérdésre a világ bármely részén élő tudós feleletet akar kapni, hozzánk kell jönnie mert régészeti szempontból éppen az ásatások értékes feltárásai révén vezetők lettünk Európában.

Az Alföldi Tudományos Intézet munkakörét ismertéti ezután, majd az említett munkacsoportokra hívja fel a közgyűlés tagjainak figyelmét és rámutat arra, miképpen kapcsolódhatnak bele az intézet munkájába. Négyféle lehetősége van a nevelőnek a munkakifejtésre.

1. Mint szakember. (Saját környezetében, falujában, községében a megoldásra váró feladatok elvégzésével még akkor is, ha a szakmai tudás csak később fejlődik ki. A rendszer nélkül végzett munka soha nem vezet úgy célra, mint a

rendszeres kutatás, mert a következetesség, határozott vonalvezetés, kitartás meghozza jutalmát).

2. Elgondolás, terv, hozzászólás útján való bekapcsolódás a munkába. A helyén való kritika csak elősegíti az igazság keresését.

3. Adatok tömeges gyűjtésével való szolgálat. Az adatgyűjtőívek kitöltése nem mindig a legkellémesebb feladat, de éppen ennek lelkiismeretes elvégzése révén tud minden nevelő illő módon bekapcsolódni a tudományos munkába. Ha az Alföld nevelői más munkát nem is végeznének a tudományos kutatások eredménye érdekében, az egyedüli, de legfontosabb munkát mégis vállalhatják — az adatgyűjtést!

4. Az előkészítő és felvilágosító munka. Hivatása hogy észrevegye a leletet és felhívja a szakember figyelmét. Külön emlékezik meg az annyira értékes adatokat tartalmazó községi levéltárakról, amelyek hozzáértés híjával elpusztulnak. Misszió, nemzeti hivatása a nevelőnek, hogy az említett pontok szerint bekapcsolódják a tudományos munkába és hozzájáruljon ennek a gyönyörű nemzeti tudománynak műveléséhez. Hiszi és tudja, hogy minden nevelő felméri a munka horderejét és örömmel áll segítőként a nemzeti feladat teljesítésére.

Dr. Furbás Oszkár tanügyi főtanácsos, gyakorló gimn. igazgató, évi beszámoló jelentésében az elmúlt évi munka nehézségeiről beszél és megállapítja, hogy bár szomorú, de

mégis töretlen lélekkel végezte munkáját minden nevelő és a közösen végzett munka eredményei a bizonyítékok hivatásunk nemzetmentő ereje mellett. A nemzeti világnézet egységes kialakítását jelöli meg a nevelői munka legfontosabb feladatául. Valláserkölcös és nemzeti szellemben kell nevelnünk. Egyedül a nevelői rend hivatott a nemzeti világnézet világos megfogalmazására, kikristályosítására, mert a politikus, — közvélemény, — a suttogó, — más-más, saját szempontok szerint határozza meg világnézete lényegét, míg a nevelő az egyedüli, aki a valláserkölcös alapon álló, valóban nemzeti szellemem kell; hogy alakítsa a reájabizottak világnézetét. Mivel a társadalom minden tagja hatása alá kerül fejlődése során, a leghivatottabb, egyben a legfelelősebb a magyar társadalom helyes nemzeti világnézetének kialakításában. Ezért fontos a nevelői társadalom egysége a nemzeti világnézet lényegének értékelésében.

A nevelő ki is veszi a részét a nemzeti világnézet kialakításának munkájából, mert a társadalmi élet minden területén találkozhatunk vele. Mennyi író, szónok, előadó, népművelő foglal helyet a majd kétezer tagot számláló egyesületünkben, mely új szint bátor nivót jelent a nemzetnevelők nagy közösségében.

Evi jelentésének további során bejelenti az egyesület népiskolai szakosztályának reneszanszát, amely dr. Köves Sándor kir. tanfelügytlő-

nek a tanítók magasabb nevelői eszmék fele való irányításával, hatalmas lendülettel ível egy újabb, nemesebb, tartalmasabb, eredményesebb szakosztályi élet felé. Bizonyítéka ennek az, hogy a szakosztály ötszáz tagot számlál sorraiban. Köszönetet mond mindezekért a jelenlévő dr. Köves Sándor kir. tanfelügyelőnek, akit az egyesületben való közreműködésre és annak további támogatására kér fel.

Ezután a megüresedett tisztségek betöltését indítványozza minden formalitás kerülésével, megállapítva, hogy nem célunk egyesületesdit játszani, hanem inkább az elmélyülés munkánkban a hivatásunk.

Hálás köszönetet mond azoknak a közületeknek és egyes személyeknek is, akik egyesületünket anyagi támogatásban részesítették.

Pénztári és szerkesztői beszámoló után az elnök zárószavaiban az idei közgyűlésünk eredményeit összefoglalva kéri a nevelők rendjét, válassza meg a közeli eszményeket, keresse a pedagógia boldogító eszméit, amelyeket egy örök eszmében foglalhat össze minden eszménykereső — a szerefekben. Ósi hindú mondást idéz — ha tizenkét ember egy csillagra tudna nézni, meghódítaná a világot. Ha mi magyar pedagógusok is a szeretet örök eszményét nézzük, keressük, megteremtjük a magyar lelkiismeretet, felépítjük az országot.

Ezt a célt jelöli meg az egyesület elkövetkező munkájában.

JÓJÁRT LÁSZLÓ